

Բանավոր բաժին

Համանմանություններ

Այս կարգի հանձնարարություններում մուգ տառատեսակով առանձնացված է երկու բառ, որոնց նշանակությունների միջև գոյություն ունի որոշակի հարաբերակցություն: Մահմանեք, թե ի՞նչպիսին է այդ հարաբերակցությունը:

Ենթադրական պատասխանների յուրաքանչյուր տարբերակում նույնպես տրված է նշանակությամբ փոխկապակցված բառերի զույգ: Ընտրեք դրանցից այն զույգը, որտեղ բառերի նշանակությունների միջև հարաբերակցությունը ընդգծված բառերի փոխհարաբերակցության նման է (համանմանություն է): Պատասխանը ընտրելիս հաշվի առեք զույգերում բառերի հերթականությունը:

1. հոտոտում . բուրմունք

- (ա) կռահում . բնագո
- (բ) լսողություն . մեղեդի
- (գ) տեսողություն . պատրանք
- (դ) ինտելեկտ . էրուդիցիա

2. փեթակ . մեղր

- (ա) նստավայր . աշխատասենյակ
- (բ) արխիվ . փաստաթուղթ
- (գ) ամբար . այլուր
- (դ) մառան . գինի

3. խորհրդանիշ . պայմանական

- (ա) հատված . ոչլրիվ
- (բ) վարիացիա . անփոփոխ
- (գ) հիմնախնդիր . վճռված
- (դ) հուշակոթող . մոռացված

4. հոսք . ամբարտակ

- (ա) ռիթմ . պաուզա
- (բ) պայքար . վահան
- (գ) երթևեկություն . արգելակ
- (դ) բարձրություն . բազրիք

5. գեղարվեստական միջոց . մակդիր

- (ա) կայմ . առագաստ
- (բ) սնդուկ . զարդատուփ
- (գ) լուսատու . մոլորակ
- (դ) բույս . եղեգն

6. ձագար . կոն

- (ա) աստղ . եռանկյուն
- (բ) հորիզոն . գիծ
- (գ) շախմատ . ֆիգուր
- (դ) դամբարան . բուրգ

7. գրահ . սկաֆանդր

- (ա) առակ . նովել
- (բ) բիբ . աչք
- (գ) բողբոջ . ծաղիկ
- (դ) վտակ . գետաբերան

8. վակուում . լիքը

- (ա) ապակի . փխրուն
- (բ) անդունդ . խորը
- (գ) գոլորշի . չոր
- (դ) հրաբուխ . հանգած

9. տեսակ . բազմատեսակություն

- (ա) հնչյուն . բարեհնչյունություն
- (բ) գույն . սպեկտր
- (գ) հիերոգլիֆ . այբուբեն
- (դ) կարծիք . կոնսենսուս

Նախադասության լրացում

Տրված են նախադասություններ, որոնցում բաց են թողնված մի քանի բառեր: Բացթողնված բառերը նախադասությունում նշված են գծերով: Մեկ գիծը երբեմն ի նկատի ունի մեկ բառ, իսկ երբեմն՝ մի քանի:

Ենթադրական պատասխանի յուրաքանչյուր տարբերակ բովանդակում է բառերի խումբ, որոնց մասերը միմյանցից շեղ գծերով (/) են անջատված: Ընտրեք պատասխանի այն տարբերակը, որի յուրաքանչյուր բաժինը հերթականությամբ մտցնելով համապատասխան բացթողնված տեղերում, կտա իմաստային պարզորոշ նախադասություն:

10. Որոշ բույսերի տերևներ, արևի մայր մտնելուց առաջ, թառամում են և կախ ընկնում, իսկ արևի դուրս գալուն պես բացվում և ուղղվում են: ----- Եթե այս բույսերին, արևից մեկուսացնելով, տեղադրենք լրիվ մթության մեջ, նրանք ----- կկարողանան -----, այսինքն՝ բնական միջավայրում գտնվող ----- «վարվել»:

- (ա) տարօրինակ է, սակայն / այնուամենայնիվ / երկնքում արևի տեղադրությունը «որոշել» / բույսերի նման
- (բ) տարօրինակ է, սակայն / չեն / տերևները թառամել կամ ուղղել / բույսերից տարբերվող չեն
- (գ) բնական է, / այնուամենայնիվ / տերևները թառամել կամ ուղղել / բույսերից տարբերվող
- (դ) բնական է, / չեն / երկնքում արևի տեղադրությունը «որոշել» / բույսերի նման

11. Այնպես, ինչպես բոլոր նրա ժամանակակից մեծ մտածողները, Մոնտեսկիեն էլ ռացիոնալիստ է: Այդ տեսակետից նա ----- մտածողների տեսքով, որոնք ----- , որ պետությունը կառուցված լիներ ռացիոնալիզմի սկզբունքներով: ----- XVIII դարի Եվրոպայի համար հարցին նման մոտեցումը ----- հանդիսացավ:

- (ա) հեռավոր նախորդներ էլ ուներ անտիկ ժամանակաշրջանի / հակադրվում էին այն բանին / ճիշտ այդ պատճառով / արդեն անցած փուլ
- (բ) հետևողներ էլ ուներ XIX դարի / հակադրվում էին այն բանին / սակայն / այնուամենայնիվ նոր
- (գ) հեռավոր նախորդներ էլ ուներ անտիկ ժամանակաշրջանի / պահանջում էին / սակայն / այնուամենայնիվ նոր
- (դ) հետևողներ էլ ուներ XIX դարի / պահանջում էին / ճիշտ այդ պատճառով / արդեն անցած փուլ

12. Արվեստի ստեղծագործությունները ----- , տարբեր դարաշրջանում դրանցում նոր և նոր իմաստներ ----- և արվեստի հավերժականությունն էլ ----- կլիներ: Մի թե «Տիրամայր» - ում Ռաֆայելի ժամանակ ----- , ինչ-որ մենք:

- (ա) մեկ իմաստ էթե չունենային / կրնկալեին / անհնարին / նույնն էին տեսնում
- (բ) բազմատեսակ իմաստ էթե ունենային / չէր ընկալվի / նվաճված / նույնը չէին տեսնում
- (գ) մեկ իմաստ էթե ունենային / չէին ընկալվի / անհնար / նույնն էին տեսնում
- (դ) բազմատեսակ իմաստ էթե չունենային / կրնկալվի / նվաճված / նույնը չէին տեսնում

13. Տարբեր աշխարհագրական տարածքում տարածված կենդանիների միջև նմանությունը, ինչպես նաև տարբերությունը, ----- կլիմայական և այլ ֆիզիկական պայմաններով: ----- հարավ-արևելյան Ասիայի և Հարավային Ամերիկայի արևադարձային գոտիները բնական պայմանների տեսակետից ----- ֆաունան ----- :

- (ա) լրիվությամբ բացատրվում է / իրավամբ / միանգամայն տարբերվող են, իսկ / չափից դուրս նման է
- (բ) լրիվությամբ չի բացատրվում / իրավամբ, / զարմանալիորեն նման են, իսկ / ակնհայտ տարբեր է
- (գ) լրիվությամբ բացատրվում է / չնայած այն բանին, որ / ոչնչով չեն տարբերվում, / ակնհայտ միատեսակ չեն
- (դ) լրիվությամբ չի բացատրվում / չնայած այն բանին, որ / զարմանալիորեն նման են, / միանգամայն միատեսակ է

Տրամաբանություն

Այս հանձնարարությունները միմյանցից տարբերվում են նախնական տվյալների և կատարվելիք որոշումների տեսակետից: Այդ պատճառով առանձնահատուկ ուշադրություն դարձրեք հարցերին, որոնք կցված են յուրաքանչյուր հանձնարարությանը և տրված տարբերակներից ընտրեք համապատասխան պատասխանը:

Որոշ հարցերի պատասխանելը կհեշտացնեք, տվյալները՝ արտահայտելով գծագրի կամ դիագրամի ձևով:

14. Տրված է.

- Եթե Թինիկոն կիրակի օրը գնա Գուդաուրի, նա կկորցնի օպերայի թատրոնում պրեմիերային ներկա գտնվելու հնարավորությունը :
- Եթե Թինիկոն կիրակի օրը Գուդաուրի չգնա, նա կկորցնի հաճելիորեն արևակիզվելու հնարավորությունը :

Ենթադրենք, որ այս նախադասությունները ճիշտ են, ապա ստորև թվարկածներից ո՞ր դրույթն է անպայման սխալ:

- (ա) Թինիկոն չի կորցնի օպերային թատրոնում պրեմիերային ներկա գտնվելու հնարավորությունը.
- (բ) Թինիկոն չի կորցնի հաճելիորեն արևակիզվելու հնարավորությունը.
- (գ) Թինիկոն չի կորցնի կամ օպերային թատրոնում պրեմիերային ներկա գտնվելու կամ հաճելիորեն արևակիզվելու հնարավորությունը.
- (դ) Թինիկոն չի կորցնի ոչ օպերային թատրոնում պրեմիերային ներկա գտնվելու և ոչ էլ հաճելիորեն արևակիզվելու հնարավորությունը:

15. Դիցուք.

- Ամեն նկարիչ ճարտարապետ է:

Այդ դեպքում ստորև թվարկածներից ինչպիսի՞ մարդու գոյությունն է անհնար:
Մարդը, որը՝

- (ա) և նկարիչ է և ճարտարապետ
- (բ) նկարիչ է, թերևս ճարտարապետ չէ
- (գ) նկարիչ չէ, սակայն ճարտարապետ է
- (դ) ոչ նկարիչ է և ոչ էլ ճարտարապետ:

16. Արկղում խառը լցված առարկաներից Էկան աչքերը փակ վերցնում էր մեկը և դիտելուց հետո կրկին վերադարձնում էր արկղի մեջ: Այս գործողությունը նա բազմաթիվ անգամ կրկնեց: Պարզվեց, որ **արկղից վերցված բոլոր առարկաները կարմիր խաղալիք էր:**

Այստեղից բխում է, որ արկղում.

- (ա) միայն կարմիր խաղալիքներ են:
- (բ) միայն կարմիր առարկաներ են:
- (գ) միայն խաղալիքներ են:
- (դ) առարկաների մի մասը այնուամենայնիվ կարմիր խաղալիքներ են:

17. Տրված է երկու դրույթ.

- Եթե լավ չես ճանաչում գիշատիչ կենդանիների վարքի առանձնահատկությունները, Քենյան առյուծների դիտելու չես գնա:
- Եթե Քենյան առյուծներ դիտելու գնաս, GEO ամսագրում հոդված տպագրել չեն մերժի:

Արեցին եզրակացություն.

Եթե GEO-ամսագրում հոդվածի տպագրումը մերժեցին, ինչպես երևում է, չես եղել Քենյանում առյուծներ դիտելու:

Այս եզրակացությունը՝

- (ա) բխում է երկու դրույթներից և չի բխում ոչ մեկից առանձին-առանձին:
- (բ) բխում է յուրաքանչյուր դրույթից առանձին-առանձին
- (գ) բխում է միայն մեկ դրույթից
- (դ) չի բխում տրված դրույթներից

18. Երաժշտության սիրահարները ջազային երաժշտության մրցույթում հաղթանակը կանխագուշակում էին B երաժշտին, սակայն, ի զարմանս նրանց, մրցույթում հաղթեց D երաժիշտը: Երաժշտության սիրահարները այս փաստը բացատրեցին D-ի նկատմամբ մրցատյանի անդամների կողմնակալ վերաբերմունքով:

Մտորն թվարկածներից n-րն է կասկածի տակ դնում երաժշտասերների այս ենթադրությունը:

- (ա) B-ն իր կատարողական տեխնիկան ավելի լավ է դրսևորում սիմֆոնիկ երաժշտություն կատարելիս
- (բ) մրցատյանի անդամներից շատերն էին D-ի գործընկերը և բարեկամը
- (գ) B-ն առանձնահատուկ ջանասիրությամբ էր պատրաստվում այս մրցույթին
- (դ) մրցատյանի նախագահը ջազային երաժշտության նկատմամբ առանձնահատուկ համակրանքով էր տոգորված:

Ընթերցած տեքստի վերախմաստավորում

Ուշադրությամբ ընթերցեք և ըմբռնեք տեքստը: Յուրաքանչյուր հարցի ենթադրական պատասխաններից ընտրեք այն տարբերակը, որը արդարացված է տրված տեքստի համաձայն:

Մտածողության ունակությունը, սովորաբար միայն մարդուն բնութագրական յուրահատկություն են համարում և դրան կապում են խոսելու ունակությունը: Մտածողության դրսևորման ավարտված ձևը տրամաբանական մտածողությունն է: Բնականաբար հարց է ծագում. սա մտածողության միակ ձևն է, թե գոյություն ունեն նաև նրա այլ ձևեր: Ինչպես պարզվել է հետազոտություններից, գոյություն ունի մտածողության զարգացման մի քանը աստիճան: Յուրաքանչյուր աստիճանում մտածողությունը տարբեր ձևերով է դրսևորվում: Դրանցից ամենապարզը, այսպես կոչված, գործնական մտածողությունն է: .

Գործնական մտածողության հասկացությունը մտցրել է գերմանացի գիտնական Վ.Կելերը: Կելերը ուսումնասիրում էր. կարո՞ղ է, թե ոչ կենդանին (որը զուրկ է խոսելու ունակությունից) իրականացնել բանական վարք, այսինքն՝ վարք, որը պայմանավորված չէ բնագորով: Կելերի կողմից մարդանման կապիկների վրա անցկացված փորձաքննությունների հիմնական սկզբունքը այսպիսին էր. երբ նպատակին կարելի է հասնել ուղիղ ճանապարհով, ապա կենդանու վարքը վարում է բնագոր: Մակայն եթե նպատակին հասնելու ոչուղիղ, «շրջանցիկ ուղի» է պետք, այդ դեպքում կենդանին հարկադրված է, այսպես կոչված բանական վարք իրականացնել: Կելերի բոլոր փորձերը այնպես են կառուցված, որ նպատակին հասնելու համար կենդանին, անպայման պետք է ընտրի շրջանցիկ ճանապարհը:

Կելերը նկարագրում է, թե ինչպես Կոկո շիմպանզեն հասավ պատի վերևում կախված ադամաթփին՝ բանանին: Երբ Կոկոն տեսավ ադամաթուզը, ուղիղ մղվեց նրա կողմը, ամբողջ ուժով ցատկեց, բայց նպատակին չկարողացավ հասնել: Ապա նա ետ վերադարձավ, կրկին վերադարձավ պատի մոտ և մի քանի անգամ կրկնեց այս վարմունքը: Այնուհետև մոտեցավ այնտեղ դրված արկղին, վրան կանգնեց և նայեց ադամաթփի ուղղությամբ: Կոկոյի շարժումներում ակնհայտորեն նկատվում էր դանդաղում: Նա մի քանի անգամ անցավ արկղից մինչև պատը ընկած տարածությունը: Փորձարկողը ադամաթփին նարնջի կտոր ավելացրեց, ինչը բացահայտորեն ազդեց կապիկի վարքի վրա: Կոկոն կրկին մոտեցավ արկղին, արագորեն այն տարավ պատի մոտ, թռավ վրան և հասավ մրգին:

Շիմպանզեի վարքում կարող ենք հայտնաբերել մտածողության բոլոր նշանները. ադամաթուզը նկատելը պայմանավորում է նրա՝ ուղիղ ճանապարհով (թռչելով) ձեռքը զցելու փորձը - կենդանու մոտ, նախ և առաջ արթնանում է բնագոր: Մակայն քանի որ նպատակին չի հասնում, Կոկոն սկսում է այս կողմ - այն կողմ քայլել: Երբ Կոկոն ադամաթփից հեռանում է և արկղի կողմն է գնում, նա գործում է բնագորին հակառակ, այսինքն՝ սկսում է մտածել: Նրա շարժումներում նկատվում է դանդաղում, ստեղծվում է տպավորություն, կարծես կենդանու մոտ զարմանալու սպեցիֆիկ զգացում է առաջանում: Զարմանալու զգացումով սկսված գործընթացը ավարտվում է մտածողությանը հատկանշական երկրորդ ապրումով՝ կռահումով. նարնջի կտորը ավելացնելուն պես կրկին արկղին մոտենալը և արդեն նպատակադրված վարքի իրականացումը այն է ցույց տալիս, որ Կոկոն հանկարծ «գլխի ընկավ», թե ինչպես կարելի է հասնել նպատակին: Կենդանու մտածողության ընթացքի ինչպիսին լինելը նրա վարքում, շարժումներում է երևում: Վարքը այստեղ ոչ թե մտածողության արտադրանք է, այլ նրա գործընթացն է: Այսպիսով, մտածողությունը դեռևս պրակտիկայից առանձնացված չէ:

Ուշագրավ է մեկ փաստ. քանի դեռ պատին միայն ադամաթուզ էր կախված, Կոկոն չունեք բավականին խթան խնդիրը լուծելու համար: Նարնջի կտորի ավելացումը, այսինքն՝ խթանի նշանակության աճը, նպատակին հասնելու պահանջմունքի ուժեղացում և համապատասխան վարք պայմանավորեց: Դա պարզորոշ ցույց է տալիս, ինչ նշանակություն ունի պահանջը մտածողության խթանման համար: .

19. Ստորև թվարկածներից որտե՞ղ է արտացոլված I պարբերության հիմնական իմաստը:

- (ա) մտածողության ավարտված ձևը միայն մարդուն է բնութագրական, քանզի միայն նա ունի խոսելու ունակություն,
- (բ) տրամաբանական մտածողությունը միայն մարդու համար է սպեցիֆիկ, թերևս, մտածողության այլ ձևերը հնարավոր է բնութագրական են նաև այլ շնչավոր էակների
- (գ) մտածողությունը զարգացման տարբեր աստիճաններին տարբեր ձևերով է ի հայտ գալիս, որոնց շրջանում ավարտվածը տրամաբանական մտածողությունն է
- (դ) մտածողությունը մշտապես զարգանում է և, համապատասխանաբար, այն տարբեր ձևերով է դրսևորվում, թերևս մարդուն բնութագրական է միայն տրամաբանական մտածողությունը

20. Ստորև թվարկածներից ո՞ր նախադասության մեջ է արտացոլված Կելերի հիպոթեզը, որի հաստատման դեպքում կարող ենք քննարկել կենդանիների մեջ գործնական մտածողության առկայության մասին:

- (ա) կենդանին, որը զրկված է խոսելու ունակությունից, չի կարող իրականացնել բանական վարք, այսինքն՝ վարք, որը պայմանավորված չէ բնագրով,
- (բ) ե՞րբ կենդանին նպատակին կարող է հասնել ուղիղ ճանապարհով, նրա վարքը կառավարում է բնագրը,
- (գ) ե՞րբ կենդանին նպատակին կարողանում է հասնել ոչ ուղիղ ճանապարհով, ապա նա իրականացնում է ոչ թե բնագրային, այլ բանական վարք,
- (դ) կենդանին, ո՞րը հարկադրված է նպատակին հասնելու համար անպայման «շրջանցիկ ճանապարհ» ընտրել, իրականացնում է ոչ թե բանական, այլ բնագրային վարք

21. Ի՞նչ հարաբերակցություն է I, II և III պարբերությունների միջև:

- (ա) I պարբերությունում արտահայտված է ենթադրություն, II-ում բերված են փաստարկներ այս ենթադրության օգտին, III-ում փորձնականորեն հիմնավորված է նրա ճիշտ լինելը
- (բ) I պարբերությունում առաջադրված է հարց, II-ում ներկայացված է այս հարցի ուսումնասիրման մոտեցումներից մեկը, III-ում բերված են այս մոտեցման հիման վրա անցկացված հետազոտության արդյունքները
- (գ) I պարբերությունում խոսվում է որոշակի երևույթի մասին, II-ում տրված են այս երևույթի գոյությունը հաստատող փաստեր, III-ում քննարկված է դրա հետազոտման արդյունքները
- (դ) I արտահայտված է որոշակի կարծիք, II-ում կասկածի տակ է առնված դրա ճշմարտացիությունը, III -ում տրված են այս կարծիքը ժխտող փորձնական տվյալներ

22. Ջարմանքը դիտվում է մտածողության հիմնական բնութագրիչներից մեկը: Կոկոյի օրինակի համաձայն, ի՞նչ նախադրյալներ են անհրաժեշտ այս ապրումը առաջացնելու համար.

- (ա) Որոշակի պահանջմունքի առաջացում, դրա բավարարման համար սովորական վարքի անհաջողություն
- (բ) խթանի նշանակության ավելացում և նպատակահարմար վարքի իրականացման անհնարինություն
- (գ) ցանկալի նպատակ և դրան հասնելու համար անհրաժեշտ «շրջանցիկ ճանապարհի» գոյություն
- (դ) ուժեղ բնագրի արթնացում և համապատասխան պահանջմունքի առաջացում

23. Ստորև թվարկածներից որի՞ մեջ է արտացոլված Կոկոյի կողմից կիրառված շրջանցիկ ուղին.

- (ա) ադամաթուզը պատին այնպես բարձր էր կախված, որ Կոկոյին հարկ եղավ մի քանի անգամ ողջ ուժով վերև թռչել, ինչը անհաջող հայտնվեց
- (բ) մրգին հասնելու համար, Կոկոյին հարկ եղավ արկղը մոտեցնել պատին, որի վրա ադամաթուզ էր կախված
- (գ) պատից, որ վրա ադամաթուզ էր կախված, արկղը մի քանի մետրով հեռացված էր, այնպես որ Կոկոյին բազմիցս հարկ եղավ դրանց միջև եղած տարածությունը անցնել
- (դ) նարնջի կտորը ավելացնելու արդյունքում Կոկոն կարողացավ այն ուղին գտնել, որով հնարավոր դարձավ հիմնախնդիրը լուծել

24. Ստորև թվարկածներից ո՞րն է հաստատում տեքստի հեղինակի կարծիքը, որ շիմպանզեի «մտածողությունը դեռևս գործնականից բաժանված չէ».

- (ա) շիմպանզեի վարքում կարելի է հայտնաբերել մտածողության բոլոր նշանները. բնագրին հակառակ գործողություն, զարմանքի և գլխի ընկնելու ապրումների հայտնաբերում
- (բ) նպատակադրված վարքի իրականացումը այն է ցույց տալիս, որ Կոկոն հանկարծ «գլխի ընկավ», թե ինչպես կարելի է նպատակին հասնել
- (գ) գոյություն ունեցող իրավիճակի պարզաբանումը և համապատասխան վարքի իրականացումը մտածողության գործընթացի արդյունքում դարձավ հնարավոր
- (դ) շիմպանզեի մտածողության մասին վկայում է պատի և արկղի միջև քայլերը, շարժումները դանդաղեցնելը, խթանի ուժեղացման արդյունքում նրա ակտիվացումը

25. Ստորև թվարկածներից ո՞րն է ներկայացնում, այսպես կոչված, բանական վարքի իրականացման օրինակ:

- I վանդակում փակված ճագարը տեսնում է դրսում դրված կերը: Փորձելով վանդակից դուրս գալ՝ նա հրում է պատերը, թաթը կպչում է փականքին, դուռը բացվում է և ճագարը դուրս է գալիս
- II կատուն վանդակից տեսնում է խաղալիք մկանը, փորձում է թաթով հասնել նրան, սակայն անարդյունք: Այնուհետև նկատում է խաղալիքին կապված թելը և խաղալիքը թելով իր կողմն է քաշում
- III Վանդակում առաստաղից կախված է ադամաթոզով լի զանբյուղ: Շիմպանզեն բարձրանում է այնտեղ և եթ դարսված տախտակամածի վրա և զանբյուղից ադամաթուզ է վերցնում՝

- (ա) միայն I
- (բ) I և II
- (գ) միայն II
- (դ) II և III

Համանմանություններ

Այս տեսակ հանձնարարություններում տրված է մուգ տառատեսակով առանձնացված երկու բառ, որոնց նշանակությունների միջև գոյություն ունի որոշակի փոխհարաբերակցություն: Դրանց երկայնքով տրված է բառ, որին պետք է համապատասխանեցնենք ենթադրական պատասխանների տարբերակներից մեկը այնպես, որ ստացված բառերի միջև հարաբերակցությունը լինի մզացված բառերի փոխհարաբերակցությանը նման (նմանօրինակ):

26. միամիտ . անվստահություն

անողորմ .

- (ա) քաջություն
- (բ) խարդախություն
- (գ) թշնամություն
- (դ) կարեկցություն

27. հետևում է . երկայնակի

ցարուցրիվ .

- (ա) հերթականորեն
- (բ) շրջանաձև
- (գ) այս կողմ- այն կողմ
- (դ) առանձին-առանձին

28. ծանոթացավ . մերձեցավ

մթնեց .

- (ա) պայծառացավ
- (բ) լուսացավ
- (գ) երեկոյացավ
- (դ) գիշեր դարձավ

29. քնքուշ . երեսպաշտ

քննադատող .

- (ա) խիստ
- (բ) հեզնոդ
- (գ) համապատասխան
- (դ) օբյեկտիվ

30. բառ . տերմին

տարածք .

- (ա) տարածման տեղ
- (բ) տարածություն
- (գ) շրջակա միջավայր
- (դ) սահման

31. սայիտակ արջ , պինզվին

մանր քար .

- (ա) քարե ժայռ
- (բ) խեցի
- (գ) քարքարոտ գետափ
- (դ) կավ

Նախադասության լրացում

Տրված են նախադասություններ, որոնցում բաց են թողնված մի քանի բառեր: Բացթողնված բառերը նախադասությունում նշված են զծերով: Մեկ գիծը երբեմն ի նկատի ունի մեկ բառ, իսկ երբեմն՝ մի քանի:

Ենթադրական պատասխանի յուրաքանչյուր տարբերակ բովանդակում է բառերի խումբ, որոնց մասերը միմյանցից շեղ զծերով (/) են անջատված: Ընտրեք պատասխանի այն տարբերակը, որի յուրաքանչյուր բաժինը հերթականությամբ մտցնելով համապատասխան բացթողնված տեղերում, կտա իմաստային պարզորոշ նախադասություն:

32. Պետությունները կապերը միմյանց միջև այն ժամանակ -----, երբ վտանգ են զգում: ----- կապերը ստեղծվում են ոչ թե ----- հայեցակարգից բխելով, քանզի ոչ թե պետությունների ----- է որոշում այլ պետությունների գործողությունները, այդ թվում կապերի ստեղծումը:

- (ա) են ստեղծում / չնայած դրան / վտանգի հավասարակշռության, այլ ուժերի հավասարակշռության / հզորությունը, այլ պետությունից բխող վտանգի ըմբռնումն
- (բ) չեն ստեղծվում / չնայած դրան / ուժերի հավասարակշռության, այլ վտանգի հավասարակշռության / կողմից եկող վտանգի ըմբռնում, այլն դրանց հզորացումն
- (գ) են ստեղծում / համապատասխան / ուժերի հավասարակշռության, այլ վտանգի հավասարակշռության / հզորությունը, այլ պետությունից բխող վտանգի ըմբռնում
- (դ) չեն ստեղծում / համապատասխանաբար / վտանգի հավասարակշռության, այլն ուժերի հավասարակշռության / հզորությունը, այլ պետությունից եկող վտանգի ըմբռնում

33. Մարդկության պատմությունը ցույց է տվել, որ ----- մշակույթ: -----, երբ մշակութային զարգացման մասին ենք խոսում, անպայման ի նկատի պետք է ունենանք ----- ազգի մշակութային կյանքը:

- (ա) գոյություն չունի բազմաթիվ / այդ պատճառով / բազմաթիվ տարբերվող
- (բ) գոյություն ունի միայն մեկ կոնկրետ / չնայած դրան / միայն որևէ մեկ
- (գ) գոյություն չունի միայն մեկ ունիվերսալ / այդ պատճառով / որևէ մեկ կոնկրետ
- (դ) գոյություն ունի բազմաթիվ / չնայած դրան / բազմաթիվ տարբերվող

34. Գետը ցամաքի տարբեր մասերը միմյանցից բաժանում է: Էլ ավելի է բաժանում դրանց ծովը և այդ պատճառով ընտելացած ենք ջուրը դիտել որպես բաժանող գործոն: ----- ոչինչ այնպես -----: Բաժանողը միայն -----: Օրինակ, Միջերկրական ծովը միայն այն պատճառով ----- անտիկ աշխարհի կենտրոն դառնալ, որովհետև -----:

- (ա) թերևս / մերձեցնող չի մարդկանց համար, ինչպես ջուրը / լեռներն են / կարողացավ / այն ծով է եղել
- (բ) թերևս / հեռացնող չի մարդկանց համար, ինչպես ջուրը / լեռներն են / չէր կարող / այն ծով է եղել
- (գ) դրա հետ միասին / մոտեցնող չէ մարդկանց համար, ինչպես ցամաքը / ջուր է / կարողացել / բազմաթիվ կղզիներ էր կապում մայրցամաքային Հունաստանի հետ
- (դ) դրա հետ միասին / հեռացնող չէ մարդկանց համար, ինչպես ցամաքը / ջուրն է / չի կարողացել / բազմաթիվ կղզիներ կապում էր մայրցամաքային Հունաստանի հետ

35. ----- բազմաթիվ մարդկանց միևնույն բնական պայմաններում է հարկ լինում ապրել, նրանց հոգևոր աշխարհը ----- տպավորությունների պատճառով միմյանց ----- հետաքրքրություններից է սնվում: ----- ինչպես օրենք, միմյանց ներքնաշխարհը ըմբռնելու ----- :

- (ա) Քանի որ / միևնույն / մերձենում է, նման / այս հոգևոր միասնությունը / հիմք է դառնում
- (բ) Չնայած այն բանին, որ / տարբերվող / հակադրվում է, փոխադարձաբար հակառակ / այս հոգևոր հակադրությունը / հնարավորություն է ստեղծում
- (գ) Չնայած այն բանին, որ / միևնույն / բարեկամանում է, նման / այս հոգևոր միասնությունը / հիմք է դառնում
- (դ) Քանի որ / տարբերվող / հակադրվում է, փոխադարձաբար հակադիր / այս հոգևոր հակադրությունը / հնարավորությունը բացառում է

36. Մեզ համար ----- կարևոր, ----- այսօր, երբ ----- , հետաքրքիրը ճիշտ այն է, թե ինչպես էին առաջացնում այդպիսի ներշնչանք ----- :

- (ա) այն բանի պարզաբանումն է / հավատում են, թե ոչ մուսաների գոյությանը բանաստեղծները / մեր առջև դրված չէ մուսաների գոյություն ունենալ- չունենալու հարցը / միանգամայն իրատեսական էակներ
- (բ) այն բանի դատում չէ / առաջացնում են, թե ոչ ներշնչանք մուսաները / մեր առջև դրված է արվեստում դրանց նշանակության հարցը / գոյություն չունեցող էությունները
- (գ) այն բանի պարզաբանումն է / առաջացնում են, թե ոչ ներշնչանք մուսաները / մեր առջև դրված չէ արվեստում դրանց նշանակության հարցը / միանգամայն իրատեսական էակներ
- (դ) այն բանի դատումը չէ / գոյություն ունեն, թե ոչ մուսաներ / գիտենք դրանց գոյություն չունենալու մասին / գոյություն չունեցող էությունները

37. Երբ դատում են մեծամասնության և փոքրամասնության մասին , միևնույն խմբի անդամների ----- անհատի վրա նրանց ազդեցության ձևերը ----- : Մեծամասնությունը ----- մղում է անձին, ----- փոքրամասնությունը ----- , ինչը պայմանավորում է անձնական փոփոխություններ:

- (ա) են ենթադրում, ճիշտ այդ պատճառով / նման են / հաստատված նորմերին հնազանդվելու կողմն է / և համանմանորեն / նոր և ոչստանդարտային որոշումների կողմը
- (բ) չեն ենթադրում, ճիշտ այդ պատճառով / տարբեր են / նոր և ոչստանդարտային որոշումների կողմն է / և համանմանորեն, / օրիգինալ և ստեղծագործական մտածողության կողմը
- (գ) չեն ենթադրում, թերևս / նման են / սոցիալական ճնշման աղբյուր է և զիջումների կողմն է / իսկ / մտածելու և դատելու կողմը
- (դ) են ենթադրում, թերևս / տարբեր են / սոցիալական ճնշման աղբյուր է և զիջումների կողմն է / իսկ / մտածելու և դատելու կողմը

Տրամաբանություն

Այս հանձնարարությունները միմյանցից տարբերվում են նախնական տվյալների և կատարվելիք որոշումների տեսակետից: Այդ պատճառով առանձնահատուկ ուշադրություն դարձրեք հարցերին, որոնք կցված են յուրաքանչյուր հանձնարարությանը և տրված տարբերակներից ընտրեք համապատասխան պատասխանը:

Որոշ հարցերի պատասխանելը կհեշտացնեք, տվյալները՝ արտահայտելով գծագրի կամ դիագրամի ձևով:

38. Տրված է՝

- Ճիշտ չէ, որ ծաղիկը, որը այս ծաղկամանում կբացվի, փշոտ է և եռագույն:

Եթե այս դրույթը ճշմարիտ է, ապա ստորև թվարկածներից ո՞րն է անպայման ճշմարիտ

- (ա) այս ծաղիկը փշոտ չէ, թերևս եռագույն է
- (բ) այս ծաղիկը փշոտ է, թերևս եռագույն չէ
- (գ) այս ծաղիկը կամ առանց փուշ է, կամ եռագույն չէ, կամ երկուսն էլ միասին
- (դ) այս ծաղիկը կամ առանց փուշ է, կամ եռագույն չէ, սակայն ոչ երկուսը միասին

39. Մայրը երեխաների համար ծննդյան նվերներ պատրաստեց. նկարչական ալբոմ, հեքիաթների գիրք և տիկնիկ:

- Թաթա. «Երանի նկարչական ալբոմը ինձ հասնի»:
- Ռուսուդան. «Ես չեմ ուզում, որ ինձ ընկնի նկարչական ալբոմ»:
- Լիզի. «Ես չեմ ուզում, որ հեքիաթների գիրքը ինձ հասնի»:

Նվերները այնպես բաշխվեցին, որ միայն մեկի ցանկությունը կատարվեց: Ինչպե՞ս բաշխվեցին նվերները աղջիկների միջև:

Թաթա	Ռուսուդան	Լիզի
(ա) նկարչական ալբոմ	հեքիաթների գիրք	տիկնիկ
(բ) նկարչական ալբոմ	տիկնիկ	հեքիաթների գիրք
(գ) տիկնիկ	հեքիաթների գիրք	նկարչական ալբոմ
(դ) հեքիաթների գիրք	նկարչական ալբոմ	տիկնիկ

40. Դպրոցում երկու 11-րդ դասարան է՝ A և B: Ստուգողը, որը ծանոթանում էր դպրոցի աշխատանքին, նկատեց, որ քիմիայից A դասարանի աշակերտները ավելի բարձր գնահատականներ ունեն, քան B դասարանի աշակերտները: Այս փաստի հիման վրա նա ենթադրեց, որ **A դասարանի աշակերտները, B դասարանի աշակերտների համեմատությամբ, քիմիան ավելի ջանասիրությամբ են սովորում:**

*Ստորև թվարկածներից ո՞ր փաստն է այս ենթադրության **համոզիչ լինելը ավելացնում:***

- (ա) B դասարանի քիմիայի ուսուցիչը ավելի խիստ քննող է, քան A դասարանինը,
- (բ) A դասարանի քիմիայի ուսուցիչը ավելի ինտենսիվորեն է կիրառում ուսուցման ժամանակակից մեթոդները, քան B դասարանինը
- (գ) A դասարանի աշակերտները քիմիայի լաբորատորիայում գործնական աշխատանքի հնարավորություն պակաս ունենին, քան B դասարանի սովորողները
- (դ) B դասարանի դասացուցակում պակաս ժամեր է տրված քիմիային, քան A դասարանի դասացուցակում

41. Պետությունում պլանավորում են փողը փոխել և պետք է վճովի, քանիցենտանոց մետաղադրամներ պատրաստել: Մետաղադրամները պետք է պատրաստվեն հետևյալ պայմանի պահպանությամբ.

- եթե չի պատրաստվի չորսցենտանոց, կամ չի պատրաստվի հինգ ցենտանոց մետաղադրամ, ապա երկուցենտանոց մետաղադրամ էլ չպետք է պատրաստվի:

Մտորն թվարկածներից ո՞ր դեպքում է խախտվել այս պայմանը:

Պատրաստվեցին հետևյալ արժեքի մետաղադրամներ .

(ա) 1, 3, 4

(բ) 1, 2, 5

(գ) 2, 4, 5,

(դ) 3, 4, 5

42. Տրված է՝

- Եթե սոխակին որևէ բան հաճույք է պատճառում, նա լավ է դայլայլում:
- Սոխակին մեծ հաճույք է պատճառում, երբ աստղեր է տեսնում:

Մտորն թվարկածներից ո՞ր դրույթն է բխում այս նախադասություններից.

(ա) եթե սոխակը լավ չի դայլայլում, նա աստղեր չի տեսնում

(բ) եթե սոխակը լավ է դայլայլում, նա աստղեր է տեսնում

(գ) եթե սոխակը աստղեր չի տեսնում, լավ չի դայլայլում

(դ) եթե սոխակը լավ է դայլայլում, նրան ինչ-որ բան հաճույք է պատճառում:

Ընթերցած տեքստի վերախմաստավորում

Ուշադրությամբ ընթերցեք և ըմբռնեք տեքստը: Յուրաքանչյուր հարցի ենթադրական պատասխաններից ընտրեք այն տարբերակը, որը արդարացված է տրված տեքստի համաձայն:

Միջերկրական ծովի ջրավազանը աշխարհի քաղաքակրթության առաջացման հիմնական տարածաշրջաններից մեկն է: Այստեղ կարող ենք առանձնացնել քաղաքակրթության զարգացման երեք գլխավոր մոդելներ. միջագետքային (այսինքն՝ մեսոպոտամական), եգիպտական և էգեյան-հելենական:

Մեսոպոտամական մոդելը սկիզբ է առնում շումմերական քաղաքակրթությունում: Շումմերները ոչ միայն առաջին հայտնաբերողներն էին բազմաթիվ ոլորտներում, այլև ստեղծողները քաղաքակրթության այն նորմատիվային տարրերի, գրեթե անփոփոխ որ փոխանցվում էր հին արևելյան մեկ մշակույթից մյուսին: Այս քաղաքակրթությունում ստեղծվեց մեխերով գրության համակարգը, ինչպես նաև դիցաբանական կերպարների և պոեմների «բանկը», որը նախնական տեսքով տարածվեց առաջավոր Ասիայի ժողովուրդների շրջանում: Մեսոպոտամյան շրջանի մշակույթների համար առանձնահատուկ է այն, որ մարդը չի որոնում ինչ օրինաչափություն է կանգնած յուրաքանչյուր երևույթի ետևում. նա ճանաչում է աստվածային կամքը:

Եգիպտական մոդելը էականորեն զարգանում է մեկ ազգի և մեկ տարածաշրջանի շրջանակներում: Ուրիշներից սահմանագատվելու ցանկությունը Եգիպտոսում առաջացրեց մտածողության այն ոճը, որը այլ ժողովուրդները համար հաճախ անհասանելի էր մնում: Դա արտահայտվեց նախ և առաջ եգիպտական գրությունում, որը երբեք չի դուրս եկել երկրի սահմաններից: Եգիպտոսը ոչ թե անձնական նախաձեռնությունների զարգացման ճանապարհով գնաց, ինչը այնպես բնութագրական էր մեծ բուրգերի դարաշրջանի հին թագավորության համար, այլ անհատին լրիվությամբ ենթարկեց կոլեկտիվի հետաքրքրություններին: Եգիպտական արվեստում զարգացում չգտավ ոչ հին թագավորությանը բնութագրական ապրելու զարմանալի սերը, ոչ էլ անցումային ժամանակաշրջանում դրսևորված կյանքի էության մասին փիլիսոփայական մտքերի տարրերը: Այստեղ զարգացավ մաթեմատիկական, աստղագիտությունը, բժշկությունը, թերևս իրատեսության ըմբռնումը այնուամենայնիվ մնում էր կանխազգացումային, ինտուիցիոն, առասպելական: Կարելի է խոսել որոշ գրական ժանրերի մետապոտամյան կամ եգիպտական համարժեքների մասին, սակայն դրանք չեն գտել անկախություն, ինչը առաջացնում է անհատական հեղինակներ (դա միայն մասամբ վերաբերում է արվեստի այլ ճյուղերի):

Էգեյան-հունական մոդելի գլխավոր յուրահատկությունը հին արևելյան քաղաքակրթություններին բնութագրական դիցա-պոետական և նոր, սեփական հելլենական գիտակցությանը հատկանշական քննադատական մտածողության զարմանալի բարեխառնումն է: Հույները եգիպտացիներից ստացան սեփական առանձնահատկության զգացումը, ինչը արտահայտվեց հայտնի հակադրությունում. Հելլեն - բարբարոսը, թերևս հարևան երկրների հետ նրանց ինտենսիվ կապերին ուղեկցում էր «մետապոտամական անկաշկանդվածությունը»: Հելլենը ստեղծեց ամենահռչակավոր առասպելները, թերևս ինքն էլ կատարեց առաջինը այն քայլը, որը նշանավորում էր առասպելաբանական մտածողությունը փիլիսոփայականով փոխարինում: Հնարավոր է հելլեններին բնութագրական մրցույթների, այսինքն՝ հոգեվարքային խոյանքն էլ արագացրեց հունական քաղաքակրթության զարգացումը: ,...

Էգեյան-հունական քաղաքակրթության ձևավորման մեջ մեծ դեր կատարեց աշխարհի ճանաչման գործընթացում քննադատական ինքնագիտակցության ուժեղացումը, գրության նոր, արագ տարածման համակարգի ընդունումը, պոլիսը՝ որպես հասարակական կազմակերպության նոր և ճկուն ձևը: Անձի ասպարեզում հանդես գալը ամենապարզ երևաց պոլիսների քաղաքական կյանքում: Հունական պոլիսները ձևավորվեցին որպես փոքր պետական միավորներ, թերևս գոյություն ունեին նաև հելլենական միասնության զարմանալի զգացում: Հելլենական մշակույթը ընդգրկեց համարյա ողջ Միջերկրական ծովի տարածքը: Պոլիսի ազատ քաղաքացին ղեկավարվում է՝ իր իսկ մասնակցությամբ ստեղծված, մշտապես կատարելագործման գործընթացում գտնվող օրենքներով և միաժամանակ ավելի ու ավելի էր ազատվում արդեն մշակված նորմերից: Ուշագրավ է նաև պատմական գործոնը. հույները հայտնվեցին էգեյան մշակույթի ժառանգորդներ: Նրանք յուրացրեցին նախահունական (էգեյան) մշակույթի ավանդույթները, որոնք զարգացման բազմաթիվ գաղտնագիր էր պարունակում:

43. Մեսոպոտամյան շրջանի մշակույթների ներկայացուցիչներին բնութագրական է այն, որ՝

- (ա) նրանք ստեղծեցին քաղաքակրթության նորմատիվային տարրեր, որոնք անփոփոխ փոխանցվում էին Միջերկրական ծովի ջրավազանի բոլոր քաղաքակրթություններին,
- (բ) նրանց համար կարևոր չէր այն բանը գիտենալ, թե բնության որ օրենքով է բացատրվում այս կամ այն երևույթը, հետևաբար չէին առաջադրում «ինչպես» հարցը,
- (գ) նրանք ստեղծեցին գրության օրիգինալ համակարգ, երբեք չեն ունեցել Առաջավոր Ասիայի այլ ժողովուրդներին նման կրոնական և դիցաբանական պատկերացումներ
- (դ) նրանք փորձում էին հին նորմերը քննադատելու և հերքելու հիման վրա նորություն մտցնել բազմաթիվ ոլորտներում

44. Ստորև թվարկածներից ո՞ր նախադասությունում է ճշմարտացի պատկերված եգիպտական քաղաքակրթության զարգացման փոփոխականությունը:

- (ա) եգիպտական քաղաքակրթությունում հասարակության կողմից անձնավորությանը խեղդելու փորձը խոչընդոտեց հին թագավորությանը բնութագրական որոշակի մղումը դեպի աշխարհում մարդու տեղի և նշանակության ըմբռնումը
- (բ) մեծ բուրգերի դարաշրջանում հին թագավորությանը հատկանշական դարձավ ոչ թե անհատի հանդեպ գալը ստեղծագործական ասպարեզում, այլ անձնավորության հետաքրքրությունների ենթակայությունը հասարակության շահերին
- (գ) Եգիպտոսի հին թագավորության գրականությունում ձևավորվեցին բազմաթիվ անկախ ժանրեր, սակայն չառաջացան անհատ հեղինակներ, անհատական ստեղծագործություններ,
- (դ) հին Եգիպտոսում փուլ առ փուլ զարգացան տարբեր գիտական բնագավառներ՝ մաթեմատիկա, աստղագիտություն, բժշկություն և այլն, քանզի եգիպտացիների համար իրատեսության ըմբռնումը այնուամենայնիվ կանխազգացումային, ինտուիցիոն , առասպելական էր:

45. Արտահայտություն՝ հարևան երկրների հետ նրանց ինտենսիվ կապերին ուղեկցում էր «մեսոպոտամյան անկաշկանդվածությունը» ենթադրում է, որ.:

- (ա) մեսոպոտամյան շրջանի բազմաթիվ մշակույթների ընդհանուր էր առասպելը, կրոնը, գրությունը, համապատասխանաբար եգեյան քաղաքակրթությունում մեկ ժողովրդից երկրորդին նախնական տեսքով փոխանցում էին տարբեր մշակութային ձեռքբերումներ,
- (բ) մեսոպոտամյան շրջանի մշակույթներում պարզորոշ դրսևորվեց ազգային ինքնակենցաղի նկատմամբ լրիվ անտարբերություն, նմանօրինակությամբ, հունական քաղաքակրթությունում էլ ի հայտ եկավ հելլենական միասնության զգացումը,
- (գ) Միջագետքային երկրներում չափից դուրս ինտենսիվ էր տարբերվող ավանդույթները խառնելու գործընթացը, նման երևույթներին հունական քաղաքակրթությունում նպաստում էր Միջերկրածովափնյա աշխարհագրական միջավայրը,
- (դ) Միջագետքի երկրներում գաղափարների, լրատվության փոխանակումը ակտիվ բնույթ ստացավ, նույնպես հույները իրենց տեսադաշտում գտնվող ժողովուրդների ձեռքբերումների յուրացմամբ ստեղծեցին ուրիշների համար հեշտ հասանելի մշակույթ

46. Մենք չգիտենք ոչ մի մեսոպոտամյան գրողի կամ նկարչի անուն, սակայն բ հայտնի են մի քանի եգիպտական ստեղծագործությունների հեղինակներ.

«Արևի հզորացնող», հեղինակ - Փարաոն Ամենհոտեպ IV (Էխնատոն)

Ջոսերի բուրգ, հեղինակ - Ճարտարապետ Իմհոտեպ

Խեոփսի բուրգ, հեղինակ - Ճարտարապետ Հեմյուն

Ռամսես Երկրորդի տաճար, հեղինակ - Ճարտարապետ Պենրա

Ներկայացված տեղեկությունները տեքստում նշված փաստերին՝

- (ա) չի հակադրվում, քանզի III պարբերությանը կցված է դիտողություն փակագծերում, որտեղ «մասամբ» բառը չի բացառում մի քանի (առավել ևս Փարաոնի կամ Փարաոնի տաճարի թե բուրգի հեղինակի) անվան հայտնի դառնալուն
- (բ) չի հակադրվում, քանզի մեծ բուրգերի դարաշրջանում հին թագավորությունում որոշակիորեն սահմանափակվեց անձնական ազատությունը և Եգիպտոսը չզնայ անհատական նախաձեռնության զարգացման ճանապարհով
- (գ) հակադրվում է, քանզի իրատեսության ըմբռնումը Եգիպտոսում կանխազգացումային ինտուիցիոն, առասպելական էր և, համապատասխանաբար, այստեղ հետաքրքրում էր միայն ում կամքով է կատարվում այս կամ այն փաստը և ոչ թե՛ ով է ստեղծարարը այս կամ այն երևույթի
- (դ) հակադրվում է, քանզի Եգիպտոսում գիտության թե արվեստի ոչ մի բնագավառ ձեռք չի բերել այնպիսի անկախություն, որ ստեղծեր անհատական հեղինակներ

47. Աշխարհի նկատմամբ մարդու հարաբերակցության տեսակետից.

- (ա) հելլենական մոդելը կրկնում է հին քաղաքակրթությունների այլ մոդելներ, թերևս միայն աննշան տարբերվում է դրանցից երևույթների յուրահատուկ մեկնաբանությամբ
- (բ) զարգացման բարձր մակարդակին գտնվող միջագետքյան և եգիպտական մշակույթների հետ ինտենսիվ կապերը հելլենների մոտ մշակեց անկախ աշխարհաճանաչման ունակություն
- (գ) հունական աշխարհը արևելյանից տարբերվում է մարդու, որպես քաղաքացու, սոցիալական դերի և քննադատական մտածողության համեմատաբար բարձր որակով,
- (դ) Հելլենը եղել է որոնող, վերլուծող մարդ, որի պահանջմունքը, միջագետքիների և եգիպտացիների նման, ավանդական ժառանգության միակամությունն էր

48. Հունական կիրառական արվեստի նմուշների վրա հաճախ գրված են հեղինակների անունները: Օրինակ, մի խեցեղենային գավաթի վրա գրված է. «Էվթիմիդեսը նկարագարդեց այնպես, ինչպես երբեք չէր կարողանա Եվփրոնիոսը»:

Այս գրությունը երկակի է հետաքրքիր.

- (ա) հելլենական արվեստի ծաղկման հետ է կապվում, ընդգծում է ստեղծագործական արտադրանքի որակը,
- (բ) արվեստագետի անձնական պատասխանատվության ուժեղման հետ է կապվում է, բացահայտում է հելլենների համար բնութագրական հոգեվարքային վսեմ ձգտումը
- (գ) հարևանությամբ բնակվող ժողովուրդների հետ հույների հարաբերության հետ է կապվում, ներկայացնում է ստեղծագործական պայքարի բացահայտ պատկեր
- (դ) արևելյան քաղաքակրթություններին բնութագրական ավանդույթի հետ է կապվում, ցույց է տալիս խեցեգործի ստեղծագործական անհատականությունը

49. Ստորև թվարկածներից ո՞ր հարաբերակցությունը **չի հաստատվում** տեքստում.

- (ա) երեք քաղաքակրթություններում ստեղծվեց գրչության օրիգինալ համակարգ, դրանցից հունականը տարածվեց ողջ Միջերկրական ծովափնյայում, իսկ շումերականը և եգիպտականը երբեք մեկ երկրի սահմաններից դուրս չեն եկել
- (բ) մեսոպոտամյանը և եգիպտականը անկախ քաղաքակրթություններ են, իսկ հելլենները հարուստ էզեյան մշակույթի զարգացման բազմաթիվ « գաղտնագիր բացեցին», թերևս երբեք չեն եղել կույր օրինակողներ
- (գ) եգիպտական քաղաքակրթության զարգացման գործընթացում հազվադեպ է դրսևորվում անձնական նախաձեռնություն, իսկ հունական մոդելի համար հատկանշական է մարդը՝ սեփական անձը ճանաչելու որոնող
- (դ) մեսոպոտամյան քաղաքակրթության զարգացման մեջ ներքին հակադրություն չի երևում, իսկ հելլենները հասել են հակասական հատկությունների (առասպելա-բանաստեղծական - փիլիսոփայական մտածողություն, բազմաթիվ պոլիսներ- հելլենական միասնություն) փոխադարձ հավասարակշռության

50. Ստորև ներկայացված է բոլոր երեք քաղաքակրթությունների համառոտ բնութագրությունը.

- I Մեսոպոտամյան - ընկալման կանխազգացումային սկզբունքը սովերի տակ է պահում քննադատական մտածողությանը, քաղաքակրթությունը բաց է հարևան ժողովուրդների համար, չի երևում երևույթների օրինաչափություն որոնող անհատը
- II Եգիպտական - փակ քաղաքակրթություն է, այս մշակույթում ավանդույթների նկատմամբ միակամությունը զարգացման բոլոր փուլերում գերազանցում էր նորարարական ցանկությանը, երբեք չեն եղել փորձեր գիտակցաբար հերքելու մշակված գեղարվեստական օրենքները.
- III Հունական - մշակութային ժառանգության նկատմամբ քննադատական-ռացիոնալ վերաբերմունք, նորության նկատմամբ բաց մշակույթ է, ազատ քաղաքացին կարող է փոխել սեփական կյանքը

Դրանցից ո՞րն է ճշմարտացի, տեքստի համաձայն:

- (ա) I և II
- (բ) միայն II
- (գ) միայն III
- (դ) I և III

Սևագրությունների համար

Սևագրությունների համար

Մաթեմատիկական բաժին

Թեստի մաթիմատիկական բաժնի վրա աշխատելիս, ի նկատի ունեցե՛ք՝

- Գծագրերը, որոնք կցվում են որոշ հանձնարարություններին, չեն կատարվել հանձնարարության պայմանում նշված չափերի ճիշտ պաշտպանությամբ: Այդ պատճառով հատվածների երկարության կամ այլ մեծությունների մասին որոշում կայացնելիս, մի հենվեք գծագրերի չափերի վրա: Ուշադրությունը կենտրոնացրեք հանձնարարության պայմանների վրա.
- եթե գծագրում տրված ուղիղ գծի մասին խնդրի պայմանում լրացուցիչ ոչինչ չի ասվում, այդ դեպքում պետք է համարեք, որ այդ ուղիղ գիծը - ուղիղ է կամ նրա մաս.
- թեստում կիրառվել է թվերի գրության միայն տասնավոր դիրքային համակարգը:

Մաթեմատիկական նշանակումներ և բանաձևեր

1. Զրոն ոչ դրական է և ոչ էլ բացասական.

1 պարզ թիվ է

2.Տոկոս՝ a թվի $k\%$ կազմում է $a \cdot \frac{k}{100}$;

3. Աստիճան՝ $a^n = a \cdot a \cdot a \cdot \dots \cdot a$ (n - անգամ)

$$a^n \cdot a^m = a^{n+m}$$

$$a^n : a^m = a^{n-m}$$

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}$$

4. Համեմատականություն՝ եթե $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$, ապա $ad = bc$.

5. Արագություն՝ ԱՐԱԳՈՒԹՅՈՒՆ = $\frac{\text{ՏԱՐԱՄԱՐՔՆԵՐ}}{\text{ԺԱՄԱՆԱԿ}}$

6. Միջին թվաբանական՝

$$\text{ՏՎԱԼՆԵՐԻ ՄԻՋԻՆ} = \frac{\text{ՏՎԱԼՆԵՐԻ ԳՈՒՄԱԸ}}{\text{ՏՎԱԼՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ}}$$

7. Հավանականություն՝ երևույթի

հավանականությունը հավասար է այս երևույթին նպաստող տարրական երևույթների թվաքանակության հարաբերությունը հավասարապես սպասելի տարրական երևույթների ընդհանուր թվաքանակին:

Եթե խնդրի պայմանում հակառակ ոչինչ չի ասվում, միշտ **ենթադրվում է, որ բոլոր տարրական երևույթները հավասարապես սպասելի են:**

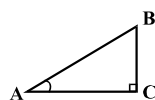
8. Կրճատված բազմապատկման բանաձևեր՝

$$(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2;$$

$$(a-b)^2 = a^2 - 2ab + b^2;$$

$$(a+b)(a-b) = a^2 - b^2.$$

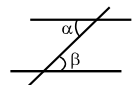
9.Գծագրում անկյունը կարող է նշված լինել անկյան կողմերի միջև դրված փոքր աղեղով,իսկ ուղիղ անկյունը՝ փոքրիկ քառակուսիով

$\angle A$ գրությունը նշանակում է A անկյան մեծությունը.

10. Զուգահեռ ուղիղներ՝

Երկու զուգահեռ ուղիղներ երրորդ ուղիղով հատելիս, ներքին խաչադիր անկյունները հավասար են $\alpha = \beta$.

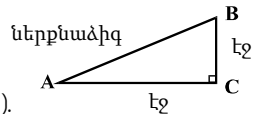

11.Եռանկյուն՝

• Եռանկյան անկյունների մեծության գումարը հավասար է 180° -ի.

• Պյութագորոսի թեորեմ՝ Ուղիղ եռանկյան ներքնաձիգի երկարության քառակուսին հավասար է էջերի երկարության քառակուսու գումարին՝

$$AB^2 = AC^2 + BC^2 \text{ (տես՝ գծագիրը).}$$

• Եռանկյան մակերեսը հավասար է եռանկյան կողմի երկարության և այս կողմին համապատասխան բարձրության արտադրյալի կեսին $S = \frac{ah}{2}$.

12. Քառակուսի՝

• Քառակուսու անկյունների մեծության գումարն է 360° .

• Ուղղանկյան մակերեսը հավասար է նրա երկարության և լայնության արտադրյալին $S = ab$.

• Զուգահեռագծի մակերեսը հավասար է նրա կողմի երկարության և այս կողմին համապատասխան բարձրության արտադրյալին՝ $S = ah$.

13. Շրջան, շրջանագիծ

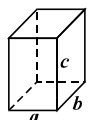
• Շրջանագծի երկարությունը L նրա շառավիղի համաձայն հաշվվում է բանաձևով՝ $L = 2\pi r$. թիվ π հարյուրերորդական ճշտությամբ հավասար է 3,14-ի

• r շառավիղով շրջանի մակերեսը հաշվվում է $S = \pi r^2$ բանաձևով.

14. Ուղղանկյուն զուգահեռանիստ

• Ուղղանկյուն զուգահեռանիստի ծավալը հավասար է նրա երկարության, լայնության և բարձրության արտադրյալին՝ $V = abc$;

• խորանարդի դեպքում՝ $a = b = c$.

Քանակական համեմատություն

Համեմատեք միմյանց հետ A և B սյունակների վանդակներում տրված քանակությունները:

Եթե A սյունակի վանդակում տրված քանակությունը ավել է B սյունակի համապատասխան վանդակում տրված քանակությունից, ընտրեք (ա).

Եթե B սյունակի վանդակում տրված քանակությունը ավել է A սյունակի համապատասխան վանդակում տրված քանակությունից, ընտրեք (բ).

Եթե վանդակներում տրված քանակությունները հավասար են, ընտրեք (գ).

Եթե տրված լրատվությունը բավարար չէ այն բանի որոշման համար, թե որ քանակությունն է ավել, ընտրեք (դ):

	A	B	
--	-----	-----	--

51.	$\frac{1}{2} + \frac{1}{5}$	$\frac{1}{3} + \frac{1}{4}$	(ա) (բ) (գ) (դ)
-----	-----------------------------	-----------------------------	-----------------

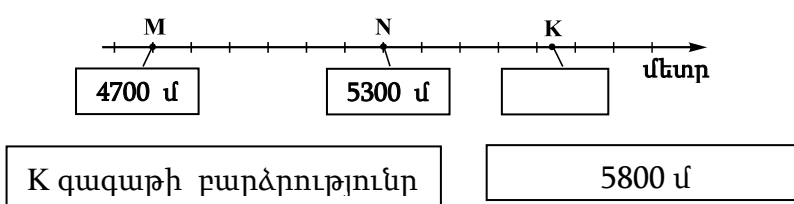
52.	հավասարակողմ եռանկյան կողմի երկարությունը ավել է քառակուսու կողմի երկարությունից		(ա) (բ) (գ) (դ)
	հավասարակողմ եռանկյան պարագիծ	քառակուսու պարագիծ	

53.	$x = -4, y = -2.$		(ա) (բ) (գ) (դ)
	$3x - 4y$	$4x - 6y$	

54.	Թվերի թվանշանային գրություններում որոշ թվանշան քառակուսով է ծածկված (ամեն մի թվանշանը մեկ քառակուսով)		(ա) (բ) (գ) (դ)
	$2 \blacksquare \cdot 3 \blacksquare$	$10 \blacksquare 4$	

55.	մեկ բուրգը ունի 6 նիստ, երկրորդ բուրգն ունի 8 կող		(ա) (բ) (գ) (դ)
	առաջին բուրգի կողերի քանակը	երկրորդ բուրգի նիստերի քանակը	

56.	n բնական թիվ է		(ա) (բ) (գ) (դ)
	$27 \cdot 9^n$	3^{2n+3}	

57.	<p>Հավասար բաժանված սանդղակի վրա նշված են M, N և K գազաթների բարձրությանը համապատասխան կետեր: Դրա հետ միասին M և N գազաթների բարձրությունները ցույց են տրված գծագրի վրա:</p> 	(ա) (բ) (գ) (դ)
	<p>K գազաթի բարձրությունը</p> <p>5800 ս</p>	

58.	<p>Ըստ աճի դասավորված ցանկացած հինգ թվի մեդիանան հավասար է այս թվերից մեջտեղի թվին: Տրված է ըստ աճի դասավորված հնգանդամ հերթականություն, որի երկրորդ անդամը 14-ից ավել է:</p>	(ա) (բ) (գ) (դ)
	<p>Այս հերթականության մեդիանան է</p> <p>14</p>	

Խնդիրներ

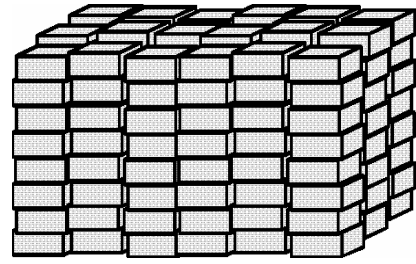
59. 12 միլիոնը ավել է 4 միլիոն 700 հազարից.

- (ա) 6,7 միլիոնով
- (բ) 7,3 միլիոնով
- (գ) 7,7 միլիոնով
- (դ) 8,3 միլիոնով
- (ե) 8,7 միլիոնով

60. Երեք թվերից առաջինը երկու անգամ ավել է երկրորդից, իսկ երրորդ թիվը հավասար է առաջին և երկրորդ թվերի գումարին: Քանի անգամ ավել է երրորդ թիվը երկրորդից.

- (ա) 2-անգամ
- (բ) 3-անգամ
- (գ) 4-անգամ
- (դ) 5-անգամ
- (ե) 6-անգամ

61. Միատեսակ քարի սալիկները այուներով այնպես դասավորեցին, որ յուրաքանչյուր այունակում սալիկների թվաքանակությունը հավասար էր (տես՝ գծագիրը): Ընդամենը քանի՞ սալիկ են դարսել:

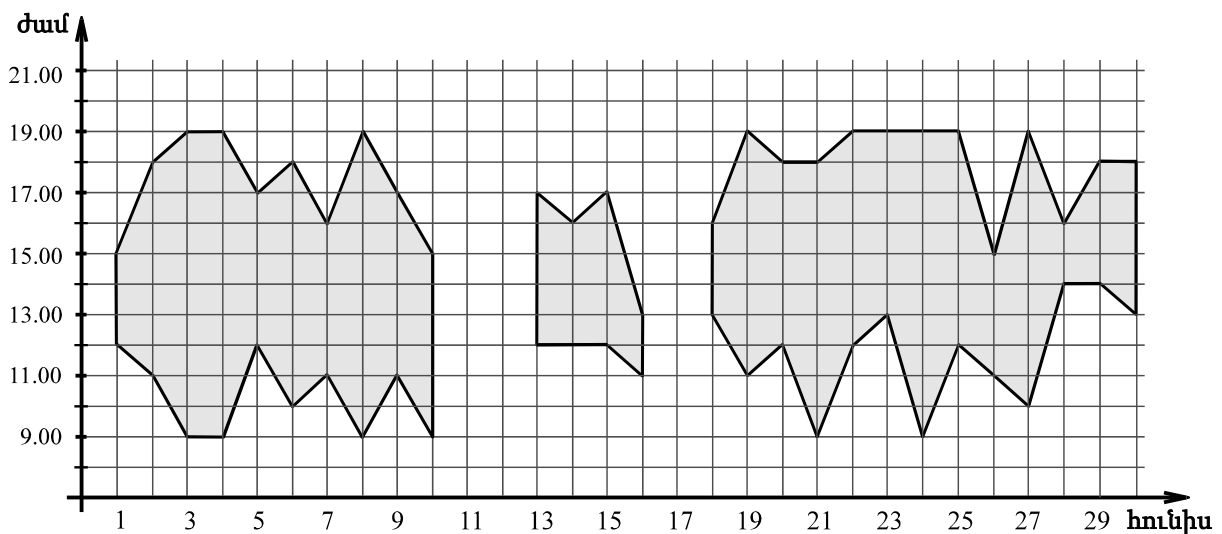
- (ա) 24
- (բ) 48
- (գ) 60
- (դ) 144
- (ե) 250

62. Եթե $\frac{2x-6}{2,5} = \frac{4-3x}{2,5}$, ապա $x - 4 =$

- (ա) 5
- (բ) 3
- (գ) 2
- (դ) -1
- (ե) -2

Տվյալների վերլուծություն

Աստղադիտարան եկած այցելուներին առաջարկում են աստղադիտակով դիտարկել Արևի սկավառակը (եթե երկինքը մաքուր կլինի): Դիագրամի վրա բեկյալներով սահմանագծված են տարածման տարածություններ, որոնք ցույց են տալիս, թե աստղադիտարան եկած այցելուները հունիսի n -ր օրերին և n -ր ժամերին կարող են դիտարկել Արևի սկավառակը: Օրինակ, դիագրամից երևում է, որ հունիսի 1-ին Արևի սկավառակը հնարավոր էր դիտարկել միայն ժամը 12.00-ից մինչև 15.00-ը:

Ըստ դիագրամի պատասխանեք հետևյալ չորս հարցերին.

63. Քանի՞ ժամվա ընթացքում կարող էին այցելուները դիտարկել Արևի սկավառակը հունիսի 6-ին.

- (ա) 5
- (բ) 6
- (գ) 7
- (դ) 8
- (ե) 9

64. Թվարկաձևերից ո՞ր օրը կարող էին այցելուները դիտարկել Արևի սկավառակը ժամը 11.00-ին.

- (ա) 5 հունիսի
- (բ) 11 հունիսի
- (գ) 15 հունիսի
- (դ) 20 հունիսի
- (ե) 24 հունիսի

65. Հունիսին ընդամենը քանի՞ օր է եղել այնպիսի, երբ այցելուները Արևի սկավառակը կարող էին դիտարկել առնվազն 9 ժամվա ընթացքում.

- (ա) 2
- (բ) 3
- (գ) 4
- (դ) 6
- (ե) 8

66. Աստղադիտակով Արևի սկավառակը մեկ ժամում կարող է դիտարկել մաքսիմում 80 այցելու: Աստղադիտակից օգտվելու արժեքը յուրաքանչյուր դիտողի համար 50 թեթրի է: Առավելագույն քանի՞ լարի կարող է լինել դիտողների կողմից վճարված ընդհանուր գումարը՝ հունիսի 26-ին աստղադիտակից օգտվելու համար.

- (ա) 40
- (բ) 80
- (գ) 120
- (դ) 160
- (ե) 200

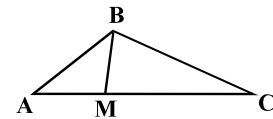
Խնդիրներ

67. Դաթոն դեկտեմբերին մեկ կիրակի օր անցկացրեց Գուդաուրիում: Ուրիշ օրեր նա գտնվում էր Թբիլիսիում: Թվարկաձևերից ո՞ր օրը կարող էր Դաթոն լինել Գուդաուրիում (գծագրի վրա տրված է հաջորդ տարվա հունվարի օրացույցը):

- (ա) 5 դեկտեմբերի
- (բ) 8 դեկտեմբերի
- (գ) 11 դեկտեմբերի
- (դ) 13 դեկտեմբերի
- (ե) 16 դեկտեմբերի

	հ	ու	ն	վ	ա	ր
երկուշաբթի	7	14	21	28		
երեքշաբթի	1	8	15	22	29	
չորեքշաբթի	2	9	16	23	30	
հինգշաբթի	3	10	17	24	31	
ուրբաթ	4	11	18	25		
շաբաթ	5	12	19	26		
կիրակի	6	13	20	27		

68. M կետը գտնվում է ABC եռանկյան AC կողմի վրա: MA և MB հատվածները միմյանց հավասար են: $\angle A = 40^\circ$, $\angle C = 35^\circ$. Ինչի՞նչ է հավասար $\angle MBC$?

- (ա) 55°
- (բ) 60°
- (գ) 65°
- (դ) 70°
- (ե) 75°

69. a այնպիսի թիվ է, որ $18 - 2a > 5 + 3a$. Թվարկաձևերից որի՞ն կարող է հավասար լինել $3a$?

- (ա) 7,5
- (բ) 8
- (գ) 8,5
- (դ) 9
- (ե) 9,5

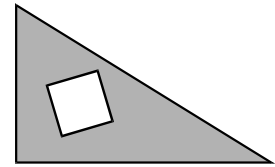
70. Հնում եգիպտացիները միավորները նշանակում էին $|$ նշանով, ,տասնավորները՝ $\wedge$ նշանով, իսկ հարյուրավորները՝ ՛ նշանով: Օրինակ, 254 թիվը հին եգիպտերենով այսպես կգրվեր. ՛՛՛՛՛՛՛՛՛՛՛՛՛ : Ինչպես կգրվի հին եգիպտերենով ՛՛՛՛՛՛՛՛՛՛՛՛՛ - ՛՛՛՛՛՛՛՛՛՛՛՛՛ տարբերության հաշվումով ստացած թիվը.

- (ա) ՛՛՛՛
- (բ) ՛՛՛՛՛՛՛՛
- (գ) ՛՛՛՛՛՛
- (դ) ՛՛՛՛՛՛՛՛
- (ե) ՛՛՛՛՛՛՛՛

71. Դասարանում 21 աշակերտ է: Դրանցից եղբայր ունի 10 աշակերտ, քույր՝ 9-ը, իսկ Թեան, Նինոն և Թեմուրին միակ զավակներ են: Այս դասարանում ընդամենը քանի՞ աշակերտ ունի և քույր և եղբայր.

- (ա) 5
- (բ) 4
- (գ) 3
- (դ) 2
- (ե) 1

72. Ուղղանկյուն եռանկյունից, որի էջերից մեկի երկարությունը 5 սմ է, երկրորդինը՝ 7 սմ, կտրված է քառակուսի, որի կողմի երկարությունը 2 սմ է: Քանի՞ քառակուսի սանտիմետր է եռանկյան մնացած մասի մակերեսը.

- (ա) 13,5
- (բ) 20
- (գ) 27,5
- (դ) 31
- (ե) 32,5

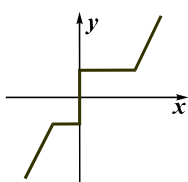
73. Բասկետբոլի թիմում 5 խաղացող է: Վաժան 10 սմ-ով բարձրահասակ է Սանդրոյից, Իրակլին՝ 12 սմ-ով ցածրահասակ է Վաժայից: Սանդրոն 8 սմ-ով բարձրահասակ է Գիայից, սակայն 15 սմ-ով ցածրահասակ է Դիտոյից: Նրանցից ամենաբարձրահասակ բասկետբոլիստի հասակը 205 սմ է: Քանի՞ սանտիմետր է Գիայի հասակը.

- (ա) 175
- (բ) 178
- (գ) 180
- (դ) 182
- (ե) 187

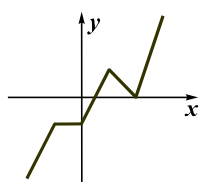
74. Եթե x , y և z միմյանցից տարբեր բնական թվեր են, որոնցից յուրաքանչյուրը 10-ից պակաս է, ապա $\frac{x-2y}{z}$ արտահայտության ամենամեծ արժեքն է՝

- (ա) 3
- (բ) 4
- (գ) 5
- (դ) 7
- (ե) 9

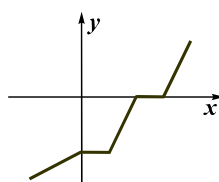
75. Ստորև տրվածներից ո՞ր բեկյալի ծայրերի կոորդինատները կարող են լինել $(-2; -3)$, $(-1; -1)$, $(0; -1)$, $(1; 1)$, $(2; 0)$, $(3; 3)$?

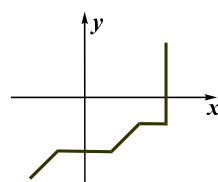
(ա)

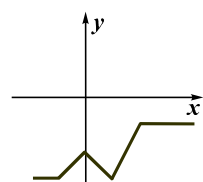
(բ)

(գ)

(դ)

(ե)

Քանակական համեմատություն

Համեմատեք միմյանց հետ A և B սյունակների վանդակներում տրված քանակությունները:

Եթե A սյունակի վանդակում տրված քանակությունը ավել է B սյունակի համապատասխան վանդակում տրված քանակությունից, ընտրեք (ա).

Եթե B սյունակի վանդակում տրված քանակությունը ավել է A սյունակի համապատասխան վանդակում տրված քանակությունից, ընտրեք (բ).

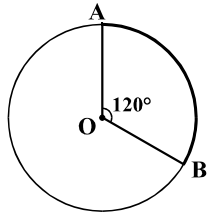
Եթե վանդակներում տրված քանակությունները հավասար են, ընտրեք (գ).

Եթե տրված լրատվությունը բավարար չէ այն բանի որոշման համար, թե որ քանակությունն է ավել, ընտրեք (դ):

	A	B		
76.	6 շիշ «Քինձարաուլիի» և 1 շիշ «Սափերավիի» համար վճարեցին 80 լարի:	1 շիշ «Քինձարաուլիի» արժեքը	12 լարի	(ա) (բ) (գ) (դ)
77.	( ) [*] -ով նշված է փակագծում տեղադրված թվերի գումարի արժեքը : Օրինակ, (2; 1; 7) [*] = 2 + 1 + 7 = 10. a , b և c – բացասական թվեր են	$(a; b)^* + (b; c)^*$	$(a; b; c)^*$	(ա) (բ) (գ) (դ)
78.	Ուղղանկյան մակերեսը 24 սմ ² է: ABC եռանկյան երկու գագաթները համընկնում են այս ուղղանկյան փոքր կողմերի միջնակետերին, իսկ երրորդ գագաթը գտնվում է ուղղանկյան մեծ կողմի վրա:	ABC եռանկյան մակերեսը	6 սմ ²	(ա) (բ) (գ) (դ)
79.	Իլիայի աշխատավարձը 20%-ով ավելացնելուց հետո a լարիով ավելացավ, իսկ Թոռնիկեի աշխատավարձը 25%-ով պակասեցնելու արդյունքում $2a$ լարիով կրճատվեց:	Իլիայի աշխատավարձը մինչև ավելացնելը	Թոռնիկեի աշխատավարձը մինչև պակասեցնելը	(ա) (բ) (գ) (դ)

80.	12 ժամվա ընթացքում 5 միատեսակ լամպ վառելիս ծախսվում է 40 թեթրիի արժողության էլեկտրաէներգիա:	50 թեթրի	(ա) (բ) (գ) (դ)
	8 ժամվա ընթացքում 8 այդպիսի լամպ վառելիս ծախսված էլեկտրաէներգիայի արժողությունը:		

81.	Աննայի և Սոփոյի տարիքի միջին թվաբանականը նրանց և Էկայի տարիքի միջին թվաբանականին է հավասար:	Էկայի տարիքը	(ա) (բ) (գ) (դ)
	Աննայի և Սոփոյի տարիքի միջին թվաբանականը		

82.	Շրջանագիծը, որի շառավիղի երկարությունը r , իր վրա գտնվող A և B կետերով բաժանված է երկու աղեղների, որոնցից նվազագույնի երկարությունը հավասար է a -ի: OA և OB շառավիղներից կազմված անկյան մեծությունն է 120° .		(ա) (բ) (գ) (դ)
	<input type="text" value="a"/> <input type="text" value="2r"/>		

Խնդիրներ

83. 1, 2 և 4 թվանշաններով գրեցին բոլոր հնարավոր տասնորդականները այնպես, որ ամեն մի տասնորդականը գրելիս կիրառեցին բոլոր երեք թվանշանները, յուրաքանչյուրը՝ միայն մեկ անգամ: Ստացված տասնորդականներից մեծագույնը ավել է նվազագույնից.

- (ա) 40,86-ով
- (բ) 35,34-ով
- (գ) 29,7-ով
- (դ) 26,34-ով
- (ե) 22,86-ով

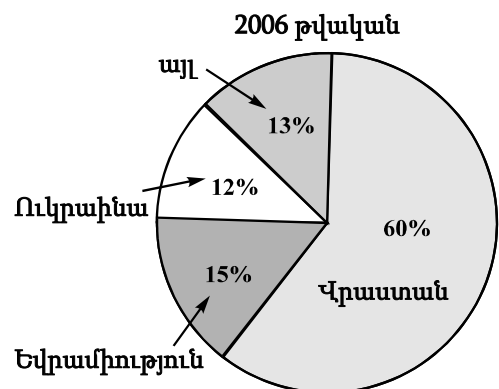
- 84.** Եթե m -ի մեկ երրորդը n -ի 10%-ով ավել է n -ից, ապա $m - n =$
- (ա) $1,1n$
  - (բ) $2,3n$
  - (գ) $2,6n$
  - (դ) $3,2n$
  - (ե) $29n$

- 85.** Լիան ջրաներկերով նկարեց դիմանկար, նատյուրմորտ և բնանկար: Այնուհետև նույն երեք ժանրի մեկական նկար կատարեց յուզաներկով: Նրան առաջարկեցին ցուցահանդեսին ներկայացնել երեք ժանրի մեկական նկար, միայն թե այդ նկարներից գոնե մեկը այնուամենայնիվ պետք է լիներ ջրաներկով կատարված: Նկարներ ընտրելու քանի՞ տարբերակ ուներ նա.
- (ա) 3
  - (բ) 4
  - (գ) 5
  - (դ) 6
  - (ե) 7

- 86.** Դարակին դարսած գրքերի $\frac{2}{9}$ մասը անգլերեն է, $\frac{2}{3}$ մասը՝ վրացերեն: Դրանցից բացի, դարակին դրված են ռուսերեն գրքեր, որոնց քանակը 30-ով պակաս է վրացերեն գրքերի թվաքանակից: Ընդամենը ռուսերեն քանի՞ գիրք է դրված դարակին.
- (ա) 6
  - (բ) 9
  - (գ) 12
  - (դ) 15
  - (ե) 20

Տվյալների վերլուծություն

Շրջանաձև դիագրամի վրա տրված է, թե 2006 թվականին Վրաստանի հյուրանոցներում գրանցված հյուրերի ընդհանուր թվաքանակի քանի տոկոսն է եղել Վրաստանից և քանիսը՝ Եվրամիությունից, Ուկրաինայից կամ այլ երկրներից: Իսկ աղյուսակում տրված է 2005 և 2006 թվականներին Վրաստանի հյուրանոցներում գրանցված հյուրերից քանի հազարն է եղել Վրաստանից և Ուկրաինայից և ինչն է եղել նրանց՝ հյուրանոցում մնալու գլխավոր պատճառը (հանգիստը, գործարար կապերի հաստատումը, թե այլ):

	հանգիստ		գործարար կապեր		այլ պատճառներ	
	Վրաստան	Ուկրաինա	Վրաստան	Ուկրաինա	Վրաստան	Ուկրաինա
2005թ.	27	3,6	31	10	32	1,4
2006 թ.	40	4,8	50	16	42	5,6

Ըստ դիագրամի և աղյուսակի պատասխանեք հետևյալ չորս հարցերին.

87. 2006 թվականին Վրաստանի հյուրանոցներում գրանցված Եվրամիությունից ժամանած հյուրերի թվաքանակը քանի՞ անգամ էր գերազանցում Ուկրաինայից ժամանած հյուրերի թվաքանակին.

- (ա) 1,25-անգամ
- (բ) 1,4-անգամ
- (գ) 1,5-անգամ
- (դ) 2,25-անգամ
- (ե) 3-անգամ

88. Ուկրաինայից ժամանած քանի՞ հազար հյուր է գրանցվել Վրաստանի հյուրանոցներում 2005 թվականին.

- (ա) 11,4
- (բ) 13,6
- (գ) 15
- (դ) 20,8
- (ե) 26

89. 2005 թվականին հյուրանոցներում գրանցված Վրաստանի քաղաքացիների թվաքանակի ո՞ր մասն էր կազմում Վրաստանի այն քաղաքացիների քանակը, որոնց հյուրանոցում մնալու գլխավոր պատճառը եղել է հանգիստը.

- (ա) $\frac{2}{3}$
- (բ) $\frac{4}{5}$
- (գ) $\frac{5}{6}$
- (դ) $\frac{5}{8}$
- (ե) $\frac{3}{10}$

90. Եվրամիության երկրներից ժամանած քանի՞ հազար հյուր է գրանցվել Վրաստանի հյուրանոցներում 2006 թվականին.

- (ա) 24
- (բ) 27
- (գ) 30
- (դ) 33
- (ե) 36

Խնդիրներ

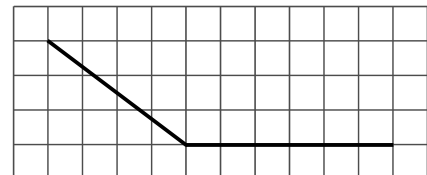
91. Այնպիսի կոտորակներից, որոնց հայտարարը հավասար է 24-ի, քանիսն է $\frac{1}{3}$ -ից ավել, սակայն $\frac{3}{4}$ -ից պակաս.

- (ա) 5
- (բ) 6
- (գ) 7
- (դ) 8
- (ե) 9

92. Պղնձի հանք արդյունահանում են երկու հանքավայրերից: Առաջին հանքավայրի հանքի մշակումից ստացված պղնձի կշիռը հանքի կշռի 6-7%-ն է, իսկ երկրորդ հանքավայրի հանքի մշակմամբ ստացված պղնձինը՝ – 4-4,5%. Առնվազն ինչի՞նչ է հավասար առաջին հանքավայրից արդյունահանված 300 տոննա հանքի մշակմամբ ստացված պղնձի կշռի համեմատականությունը երկրորդ հանքավայրից արդյունահանված 200 տոննա հանքի մշակմամբ ստացված պղնձի կշռի հետ.

- (ա) 1,5-ի
- (բ) 2-ի
- (գ) 2,5-ի
- (դ) 3-ի
- (ե) 3,5-ի

93. Բեկյալի բոլոր երեք գագաթները համընկնում են այն ցանցի հանգույցներին, որի յուրաքանչյուր վանդակ քառակուսի է (տես՝ գծագիրը): Քանի՞ անգամ է ավել այս բեկյալի երկարությունը ցանցի վանդակի կողմի երկարությունից.

- (ա) 10,5-անգամ
- (բ) 11-անգամ
- (գ) 11,5-անգամ
- (դ) 12-անգամ
- (ե) 12,5-անգամ

94. Խանութում վաճառվում են կարմիր, կանաչ և կապույտ գույնի գրիչներ: Մեկ կարմիր գրիչն արժե 10 թեթրի, կանաչը՝ 20 թեթրի, իսկ կապույտը՝ 40 թեթրի: Էլենեն այս խանութում գնեց երեք գույնի 10 գրիչ, որի համար վճարեց ընդամենը 1 լարի և 60 թեթրի: Քանի՞ կանաչ գրիչ է գնել Էլենեն.

- (ա) 1
- (բ) 2
- (գ) 3
- (դ) 4
- (ե) 5

95. Աղի կշիռը կազմում է լուծույթի կշռի 3%-ը: Լուծույթը խառնեցին մաքուր ջրի հետ, որի կշիռը երկու անգամ գերացանցում էր լուծույթի կշռին: Ստացված լուծույթի կշռի քանի՞ տոկոսը կլինի աղի կշիռը.

- (ա) 1%
- (բ) 1,5%
- (գ) 2%
- (դ) 2,5%
- (ե) 3%

96. Պարանը կտրեցին 4 մասի, այնուհետև մասերից մեկը կրկին կտրեցին 4 մասի և այդպես կրկնեցին մի քանի անգամ: Թվարկածներից ո՞րին չի կարող հավասար լինել ստացված կտորների ընդհանուր քանակությունը.

- (ա) 22
- (բ) 28
- (գ) 36
- (դ) 43
- (ե) 55

97. Հարթության վրա տրված է երեք շրջանագիծ, որոնց շառավիղների երկարությունը 7 սմ է: Այս շրջանագծերի կենտրոնների միջև հեռավորությունը 12 սմ, 15 սմ և 14 սմ է: Ընդամենը քանի՞ այնպիսի կետ է, որը այս շրջանագծերից որևէ երկուսի ընդհանուր կետն է.

- (ա) 1
- (բ) 2
- (գ) 3
- (դ) 4
- (ե) 5

98. Ուղևորական գնացքը այնպես, ինչպես բեռնատար գնացքը, ընթանում էր հավասար արագությամբ, առանց խաթարումների: Ուղևորական գնացքը 30 րոպեում 2-անգամ ավել տարածություն անցավ, քան բեռնատար գնացքը՝ 25 րոպեում: Քանի՞ անգամ պակաս է ուղևորական գնացքի կողմից 10 րոպեում անցած տարածությունը՝ բեռնատար գնացքի կողմից 30 րոպեում անցած տարածությունից.

- (ա) 1,6- անգամ
- (բ) 1,8-անգամ
- (գ) 2-անգամ
- (դ) 2,4-անգամ
- (ե) 2,8-անգամ

99. ABCDEFK յոթ անկյան C, D և K գագաթներից անց են կացված բոլոր անկյունագծերը: Ինչի՞ է հավասար անկյունագծերի թվաքանակը.

- (ա) 8
- (բ) 9
- (գ) 10
- (դ) 11
- (ե) 12

100. m և n այնպիսի բնական թվեր են, որ $n < 18$ և $m - n = 37$: Առավելագույնս ինչի՞ կարող է հավասար լինել m -ը n -ի վրա բաժանելիս ստացած մնացորդը.

- (ա) 8
- (բ) 9
- (գ) 10
- (դ) 11
- (ե) 12

ზოგადი უნარების ტესტის
პასუხების ფურცელი

შტრიხკოდის ადგილი

პროგრამა არჩეულ პასუხად აღიქვამს შემდეგ სიმბოლოს

შეცდომის შემთხვევაში უჯრა უნდა გაშავდეს მთლიანად

პირველი ნაწილი

ანალოგიები									წინადადება				ლოზიკა						ტექსტი					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
ა			X				X		X								X				X			
ბ	X					X		X				X		X						X		X		
გ				X			X			X	X					X		X	X					X
დ		X			X								X		X								X	

ანალოგიები						წინადადება						ლოზიკა						ტექსტი						
26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
ა				X				X	X							X		X		X			X	
ბ				X	X										X		X					X		
გ		X				X	X					X	X								X			
დ	X		X							X	X		X						X					X

მათემატიკური ნაწილი

რაოდენობრივი შეფარება								სომცანები				მონაცემთა ანალიზი				სომცანები								
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
ა	X				X		X											X			X			
ბ						X		X	X														X	
გ			X			X											X					X		
დ		X		X						X		X	X	X				X			X			
ე											X		X			X				X				

რაოდენობრივი შეფარება								სომცანები				მონაცემთა ანალიზი				სომცანები								
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
ა						X	X		X		X							X						
ბ		X		X	X			X								X	X					X		
გ			X			X						X					X		X	X		X		
დ	X													X										X
ე								X					X		X									

" გავეცანი პასუხების მონიშვნის ინსტრუქციას და მზად ვარ, დავიწყო მუშაობა "